

การพัฒนาสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกในศตวรรษที่ 21 ที่สนับสนุนต่อประสิทธิภาพการประเมินด้านการอาชีวศึกษาในประเทศไทย

อัญมณี วัฒนรัตน์^{1*}, บุญอนันต์ พินัยทรัพย์²

^{1,2}คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

Received: 27 June 2022

Revised: 4 September 2022

Accepted: 5 September 2022

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกในศตวรรษที่ 21 ที่สนับสนุนประสิทธิภาพการประเมินด้านการอาชีวศึกษาในประเทศไทย โดยใช้การสังเคราะห์สมรรถนะและตัวชี้วัดจากผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับด้านการอาชีวศึกษาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ผ่านเทคนิคเดลฟาย จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ทดสอบเพื่อค้นหาองค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ กับกลุ่มตัวอย่างผู้ประเมินภายนอกด้านการอาชีวศึกษาจำนวน 272 คน ที่ได้จากการเก็บตัวอย่างแบบสะดวกด้วยแบบสอบถามออนไลน์ ผลการศึกษา พบว่า สมรรถนะที่สนับสนุนประสิทธิภาพการประเมินในศตวรรษที่ 21 ควรประกอบด้วย 3 สมรรถนะหลัก คือ สมรรถนะที่ 1 ด้านความรู้ที่เกี่ยวข้องกับอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 6 สมรรถนะย่อย ได้แก่ (1) บริบทของสถานศึกษา (2) หลักการประกันคุณภาพ (3) การออกแบบหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (4) การบริหารจัดการสถานศึกษา (5) ทิศทางการศึกษาในปัจจุบัน (6) แนวโน้มและทิศทางของตลาดแรงงานในอนาคต 2) สมรรถนะที่ 2 ด้านทักษะ ประกอบด้วย 8 สมรรถนะย่อย ได้แก่ (1) การทำงานเป็นทีม (2) ความสามารถทางดิจิทัลเพื่อการประเมิน (3) การสื่อสารเพื่อการประเมิน (4) การเก็บรวบรวมข้อมูล (5) การวิเคราะห์ ตีความ และประเมินผล (6) การเขียนรายงาน (7) การให้ข้อเสนอแนะ และ (8) การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และ 3) สมรรถนะที่ 3 ด้านคุณลักษณะ ประกอบด้วย 2 สมรรถนะย่อย ได้แก่ (1) คุณธรรมจริยธรรมการประเมิน และ (2) ความเป็นมืออาชีพของผู้ประเมิน และเมื่อนำสมรรถนะหลักและตัวชี้วัดดังกล่าวไปทดสอบเชิงปริมาณกับกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธี Second-Order CFA เพื่อวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้าง พบว่า ค่า $\chi^2 = 88.50$ p value = 0.266 GFI = 0.96, AGFI = 0.93, RMSEA = 0.018 และ RMR = 0.009 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และตัวชี้วัดแต่ละสมรรถนะมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นในการวัดอยู่ระหว่าง 0.32 - 0.90 ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าการประเมินด้านการอาชีวศึกษาควรมุ่งให้ความสำคัญกับสมรรถนะย่อยด้านความรู้เรื่องการบริหารจัดการสถานศึกษา อาชีวศึกษา สมรรถนะย่อยทักษะการสื่อสารและการให้ข้อเสนอแนะ รวมถึงการส่งเสริมจริยธรรม ซึ่งเป็นตัวชี้วัดสำคัญต่อประสิทธิภาพการประเมินของผู้ประเมินภายนอกด้านการอาชีวศึกษาในศตวรรษที่ 21 ควบคู่ไปกับการมุ่งเน้นสร้างความเป็นมืออาชีพของผู้ประเมินภายนอกจะช่วยสนับสนุนต่อประสิทธิภาพในการประเมินและนำไปสู่การยกระดับคุณภาพของการศึกษาด้านการอาชีวศึกษาของประเทศไทยมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: การประเมินคุณภาพการศึกษา ผู้ประเมินภายนอกด้านการอาชีวศึกษา สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกในศตวรรษที่ 21

* ผู้ประสานงานหลัก; อีเมล: anyamaneewatthanarat@gmail.com

The Development of External Assessors' Competencies in the 21st Century for Supporting Assessment Efficiencies in the Vocational Education System of Thailand

Anyamanee Watthanarat^{1,*}, Boon-Anan Phinaitrup²

^{1,2}Graduate School of Public Administration,
National Institute of Development Administration

Received: 27 June 2022

Revised: 4 September 2022

Accepted: 5 September 2022

Abstract

The objective of this article is to explore competencies of external assessors in the 21st century, which could support the assessment efficiency of vocational education system in Thailand, by synthesizing competencies and its indicators through implementation of the Delphi technique from 19 vocational-related experts selected by the purposive sampling. After synthesis, the competencies were analyzed by the Conformity Factor Analysis (CFA) through A computer statistical analysis system with a sample of 272 vocational assessors collected by the convenience sampling via online questionnaires. The results revealed that the assessors' competencies in the 21st century should consist of three core competencies: 1) knowledge related to vocational education consisting of six sub-competencies--(1) contexts of vocational education; (2) quality assurance system; (3) study program and teaching management; (4) institutional management; (5) education direction; and (6) trends and direction of labor market; 2) skills consisting of eight sub-competencies--(1) teamwork; (2) digital literacy for assessment; (3) communication on assessment; (4) data collection; (5) analysis, interpretation and evaluation; (6) report writing; (7) suggestion capability; and (8) solving of unexpected problems; and 3) attributes consisting of two sub-competencies--(1) assessment ethics and (2) professionalism of assessors. After testing the three-core competencies and sub-competencies by using the second-order CFA method to measure validity of the construct, the analysis results showed that χ^2 values = 88.50, p value = 0.266, GFI = 0.96, AGFI = 0.93, RMSEA = 0.018 and RMR = 0.009, with statistical significance at the 0.05 level, and each indicator had a confidence coefficient between 0.32 - 0.90. The key finding of this study indicated that the sub-competencies, especially managerial knowledge of the vocational institutes, communication skills, and capability to provide suggestions should be taken into account for the assessment of vocational education system. Furthermore, promotion of ethics should be a primary indicator for the assessment efficiency of external assessors in the 21st century. Correspondingly, supporting the professionalism of external assessors could improve work competency and lead to higher quality of vocational education in Thailand.

Keywords: Educational quality Assessment, Vocational external assessor, External assessor's Competencies in the 21st Century

* Corresponding Author; E-mail: anyamanee.watthanarat@gmail.com

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาบุคลากรด้านการศึกษาให้มีสมรรถนะที่สนับสนุนประสิทธิภาพในการทำงานนั้นเป็นเรื่องสำคัญ โดยจากการศึกษางานวิจัยและบทความวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากรด้านการศึกษา พบว่าสำหรับกลุ่มผู้ประเมินภายนอกที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกในประเทศไทยที่ผ่านมามุ่งเน้นการพัฒนา รูปแบบสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกทางการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นส่วนใหญ่ ส่วนการศึกษาสมรรถนะของผู้ประเมินในต่างประเทศนั้น มุ่งเน้นสายวิชาชีพอื่นๆ เช่น ธุรกิจพลังงาน แพทย์คลินิก เป็นต้น (Baroun, 2021) จึงเป็นความท้าทายในการศึกษาเรื่องสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก โดยเฉพาะด้านการอาชีวศึกษา เพื่อสนับสนุนการผลิตกำลังแรงงานของประเทศอุตสาหกรรมพร้อมรับมือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ดังจะเห็นได้จากการสร้างหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่เน้นผลิตบัณฑิตเพื่อตอบโจทย์ตลาดแรงงานและบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปโดยเพิ่มเรื่องทักษะเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลอดจนทักษะการพัฒนาตนเองเป็นสำคัญ รวมถึงเพื่อแก้ไขปัญหาคือของผู้ประเมินภายนอกด้านการอาชีวศึกษา คือ การขาดความรู้เกี่ยวกับเรื่องรูปแบบและวิธีการประเมินคุณภาพภายนอก ทักษะการประสานงาน การแจ้งให้สถานศึกษารับทราบถึงการดำเนินการประเมินตนเองก่อนการประเมินตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ตลอดจนคุณลักษณะที่พึงประสงค์และจรรยาบรรณของผู้ประเมินภายนอก (Sujiva, Na-Songhkla and Panjamawat, 2018) อีกทั้ง ปัจจุบันยังมีเรื่องของการเปลี่ยนผ่านระบบการประเมินจากการลงพื้นที่ประเมิน มาเป็นระบบการประเมินออนไลน์มากขึ้นอีกด้วย จึงส่งผลให้การประเมินคุณภาพภายนอกมีแนวโน้มในการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการประเมิน และกระบวนการคิดวิเคราะห์ที่เป็นระบบมาประยุกต์ใช้อย่างชัดเจนและมากขึ้น (Donsanthia, 2017) ดังนั้น การสนับสนุนให้มีการพัฒนาสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกด้านการอาชีวศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นสมรรถนะที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาอาชีวศึกษา ซึ่งประกอบด้วย สมรรถนะด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะให้มีความสอดคล้องกับทิศทางการขับเคลื่อนคุณภาพคนของประเทศและกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ ตลอดจนเป็นไปตามแนวโน้มการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 ของโลกและสอดคล้องกับเป้าประสงค์ของสถานศึกษาด้านการอาชีวศึกษาได้นั้น ก็ถือว่าเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างเป็นรูปธรรมวิธีหนึ่งและสนับสนุนคุณภาพการศึกษาได้ในระดับหนึ่ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อค้นหาสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกในศตวรรษที่ 21 ที่สนับสนุนประสิทธิภาพการประเมินด้านการอาชีวศึกษาในประเทศไทย

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การประเมินคุณภาพด้านการอาชีวศึกษาของประเทศไทย

ความท้าทายของกระแสโลกและความต้องการปฏิรูปอาชีวศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาและกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ จากรายงานพิจารณาเรื่องข้อเสนอแนะการปฏิรูปการอาชีวศึกษาที่ต้องการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านการอาชีวศึกษาให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันและมีสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการใน

การพัฒนาประเทศและความเท่าเทียมด้านการอาชีวศึกษา ทำให้เกิดความท้าทายในการยกระดับสถานศึกษา ตลอดจนการผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพสู่ตลาดแรงงานภายใต้กลไกการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ สำหรับการประเมินด้านการอาชีวศึกษาในประเทศไทยนั้น ได้มีการจัดทำระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตาม กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 เพื่อใช้เป็นแนวทางการประเมินผล ติดตามตรวจสอบคุณภาพ ตลอดจนการประเมินคุณภาพสถานศึกษาเพื่อกำกับดูแลให้สถานศึกษาด้านการอาชีวศึกษา (Bangkok Business News, 2018) ดำเนินการเป็นไปตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 ทั้งนี้ จากการบูรณาการร่วมกันระหว่าง สถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานประเมินคุณภาพภายนอก ผสมกับแผนปฏิรูปเร่งด่วนเพื่อแก้ไขปัญหา เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกที่เสนอโดยคณะกรรมการ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ทำให้เห็นว่าหนึ่งในปัญหาสำคัญของการประเมินคุณภาพภายนอกที่ผ่านมา คือ เรื่องคุณภาพผู้ประเมินภายนอก แม้ว่าปัญหาที่เกิดขึ้นจะมาจากผู้ประเมินจำนวนหนึ่งเท่านั้น แต่ปัญหาดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ผู้ประเมินโดยรวมได้ สำหรับผู้ประเมินภายนอกด้านการอาชีวศึกษาก็เช่นกัน จากการสืบค้นข้อมูลจากหน่วยงานต้นสังกัดที่กำกับดูแลผู้ประเมินภายนอกและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ยังไม่มีการประยุกต์ใช้สมรรถนะเป็นฐานในการคัดเลือกผู้ประเมินภายนอกอย่างเป็นรูปธรรม ด้วยเหตุนี้ การพัฒนาสมรรถนะ ผู้ประเมินภายนอกด้านการอาชีวศึกษาให้เกิดสัมฤทธิ์ผลนั้น จึงเป็นเหตุผลให้เกิดการศึกษาเรื่องสมรรถนะ และ สนับสนุนให้เกิดการผลักดันผู้ประเมินภายนอกด้านการอาชีวศึกษาได้รับการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการประเมิน เพื่อให้สอดคล้องกับการบูรณาการที่เกิดขึ้น และเป็นข้อมูลสนับสนุนให้เกิดการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะผู้ประเมิน ภายนอกด้านการอาชีวศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่สนับสนุนต่อประสิทธิภาพในการทำงาน ในที่นี้ คือ การประเมินด้าน การอาชีวศึกษา โดยผลลัพธ์ที่ได้คือ คุณภาพผู้ประเมินอย่างยั่งยืน (Office of the Commission 3, Secretariat of the Senate, 2016; ONESQA, 2019a)

2. แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพการประเมินของผู้ประเมินภายนอก

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการทำงาน พบว่า ปัจจัยที่สนับสนุนต่อประสิทธิภาพการทำงาน สรุปได้เป็น 2 ปัจจัยหลักสำคัญ คือ ปัจจัยที่เกิดจากภายใน เช่น ความสามารถในการปรับตัวของบุคคล การรับรู้ คุณภาพการขายและบริการ อายุ ความเป็นผู้นำ ความพึงพอใจในงาน เป็นต้น และปัจจัยที่เกิดภายนอก ได้แก่ สภาพแวดล้อมในการทำงาน ระบบการทำงาน การสนับสนุนในการจัดการงาน การรับรู้การสนับสนุนองค์กร และการมีส่วนร่วมของพนักงานในเชิงบวก เรื่องของทีมและเพื่อนร่วมงาน การฝึกอบรมและการพัฒนา ค่าตอบแทน นโยบายองค์กร การความเป็นอยู่ในที่ทำงาน โดยอาศัยการวัดประสิทธิภาพการทำงานจากผลการปฏิบัติงานเป็นสำคัญ (Ahmadpoor, Jamshid, and Samani, 2018; Ayub and Islam, 2018; Karatepe, 2013; Pahos and Galanaki, 2019) สำหรับการพัฒนาประสิทธิภาพการประเมิน หากพิจารณาความเชื่อมโยงจากปัจจัยข้างต้น คำว่าประสิทธิภาพ การทำงานของผู้ประเมิน จึงหมายถึง การมีความรู้ ทักษะ ทักษะ มุมมอง ความสามารถและพฤติกรรมของผู้ประเมิน ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานให้มีผลงานที่สูงขึ้น โดยพิจารณาจากแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประเมิน ผ่านการประเมิน คุณภาพสถานศึกษา รายงานการประเมิน สภาพแวดล้อมในการทำงาน การมีส่วนร่วมระหว่างบุคคล จนเกิดความพึงพอใจ และความสุขในการทำงานต่อบุคคลนั้น เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างหน่วยงานที่กำกับดูแลและเพื่อนร่วมงาน นำสู่การสร้างสภาพแวดล้อมให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จนทำให้บรรลุเป้าหมายอย่างชัดเจนขององค์กรที่กำหนดไว้ได้

3. แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกที่สนับสนุนประสิทธิภาพการประเมินด้านการอาชีวศึกษา ในศตวรรษที่ 21

การศึกษาแนวคิดเรื่องประสิทธิภาพการทำงานของผู้ประเมิน ทำให้เห็นว่าการจะสร้างผู้ประเมินให้มีประสิทธิภาพการทำงานที่สนับสนุนให้เกิดการทำงานที่มีคุณภาพได้นั้น การมีสมรรถนะที่เหมาะสมจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง จากการศึกษาข้อมูล เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสมรรถนะ พบว่า แนวคิดของ McClelland (1973) ให้ความหมายสมรรถนะไว้ว่าเป็นความสามารถของบุคคลหรือองค์กรที่แบบเจาะจงในการดำเนินงาน การอธิบายหรืออ้างอิงในงานนั้นๆ ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ 3 องค์ประกอบ คือ ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ หากครบทั้ง 3 องค์ประกอบ จึงจะถือเป็นสมรรถนะที่เป็นรูปธรรม เมื่อศึกษาลงไปในส่วนของสมรรถนะของผู้ประเมินเพื่อเชื่อมโยงความน่าสนใจดังกล่าว พบว่า มีนักวิชาการกล่าวถึงสมรรถนะของผู้ประเมินไว้อย่างหลากหลาย และมีความสอดคล้องตามองค์ประกอบสมรรถนะข้างต้น โดยประเด็นที่เห็นพ้องต้องกัน คือ เรื่องความน่าเชื่อถือของผู้ประเมินในการให้คำปรึกษาและมีความสามารถในการติดต่อสื่อสารได้ดี ประเมินได้อย่างมีอาชีพและรายงานผลการประเมินได้อย่างน่าเชื่อถือ แม่นยำถูกต้อง ส่งผลให้มีมาตรฐานความน่าเชื่อถืออย่างเป็นรูปธรรม จนได้รับความไว้วางใจ โดยผ่านการฝึกอบรมด้านเทคนิคต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินและเป็นผู้มีประสบการณ์และไม่เป็นผู้มีอคติในการประเมินอีกด้วย (Stufflebeam, 1973; Payne, 1994) ด้วยเหตุนี้ การสนับสนุนให้เกิดการขับเคลื่อนสมรรถนะผู้ประเมินที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 จึงเป็นการให้ความสำคัญเรื่องสมรรถนะที่เหมาะสมทันสมัยได้ในแนวทางหนึ่ง ทำให้เกิดการพัฒนางานและยกระดับประสิทธิภาพการทำงานได้ ทั้งนี้ หากพิจารณาสมรรถนะที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบว่า จากข้อมูลเอกสารและเว็บไซต์ของหน่วยงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ (Buchanan and Ontario, 2014; AYQON, 2016; QAA, 2019; ONESQA, 2019b) ไม่ว่าจะเป็น จากหน่วยงานของสหราชอาณาจักร แคนาดา ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และเครือข่ายประกันคุณภาพอาเซียน ได้มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ประเมินไว้อย่างน่าสนใจสอดคล้องกับบริบทของแต่ละองค์กรและประเทศ เช่น การมีความรู้เกี่ยวกับบริบทของสถานศึกษาหรือระดับการศึกษา การมีทักษะที่จำเป็นต่อการประเมิน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ความสามารถทางภาษา ตลอดจนทักษะการคิดวิเคราะห์ เป็นต้น เพราะฉะนั้น การกำหนดสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกด้านการอาชีวศึกษาในศตวรรษที่ 21 ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม จะช่วยให้สามารถตอบสนองความต้องการที่ตรงจุดในการแก้ปัญหาด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาได้ ทำให้มีผู้ประเมินที่มีสมรรถนะก้าวเท่าทันยุคทันสมัยและเทคโนโลยี รวมถึงสามารถยกระดับการศึกษาของไทยให้เป็นที่น่าเชื่อถือและแนวโน้มที่มีคุณภาพมากขึ้น และสอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกได้อีกด้วย

วิธีดำเนินการวิจัย

แบบแผนการวิจัย

การศึกษานี้เป็นวิธีการวิจัยแบบผสม โดยวิจัยเชิงคุณภาพและใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ประเมินภายนอกด้านการอาชีวศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ผู้เชี่ยวชาญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพภายนอกด้านการอาชีวศึกษา จำนวน 19 คน โดยใช้การเลือก

กลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ส่วนกลุ่มตัวอย่างการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ คือ ผู้ประเมินภายนอกด้านการอาชีวศึกษา จำนวน 272 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google form โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย (1) แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เชี่ยวชาญชนิดกึ่งโครงสร้าง ได้แก่ ชื่อผู้สัมภาษณ์ สถานที่ติดต่อสมรรถนะที่สังเคราะห์ได้จากหน่วยงานการประกันคุณภาพการศึกษาและสัมภาษณ์ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการอาชีวศึกษา (2) แบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญเพื่อยืนยันองค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ที่สนับสนุนประสิทธิภาพการประเมินของผู้ประเมินภายนอกด้านการอาชีวศึกษา ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และ (3) แบบสอบถามประเมินตนเองสำหรับผู้ประเมินภายนอกอาชีวศึกษา ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวนข้อคำถามทั้งหมด 81 ข้อ โดยได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 ที่นำไปใช้เก็บข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ทั้งนี้ เครื่องมือทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณข้างต้นได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรง (IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน และมีคะแนนผ่านตามเกณฑ์ค่าดัชนี 0.5 ขึ้นไป ก่อนนำมาใช้ในการเก็บข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 2 แหล่ง คือ แหล่งข้อมูลทุติยภูมิจากการค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิคเดลฟาย ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและการทำแบบสอบถามยืนยันผลเพื่อสังเคราะห์สมรรถนะและตัวชี้วัด สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ประเมินภายนอกเกี่ยวกับสมรรถนะและตัวชี้วัดที่ได้จากเทคนิคเดลฟาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา เน้นการตีความสร้างข้อสรุป สกัดเป็นสมรรถนะและตัวชี้วัดสมรรถนะ ผู้ประเมินภายนอกด้านการอาชีวศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่สนับสนุนต่อประสิทธิภาพการประเมินตามวิธีการเทคนิคเดลฟายที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ
2. วิเคราะห์ข้อมูลภูมิหลังของประชากร ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนส่วนมาตรฐาน และสมรรถนะและตัวชี้วัดสมรรถนะแต่ละด้านโดยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) จากกลุ่มตัวอย่างผู้ประเมินภายนอก จำนวน 272 คน

ผลการวิจัย

1. ผลการสังเคราะห์สมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกด้วยเทคนิคเดลฟาย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาและตีความการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญถือด้วยเทคนิคเดลฟายรอบที่หนึ่งต่อสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับผู้ประเมินภายนอกอาชีวศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่สนับสนุนต่อประสิทธิภาพการประเมินหรือไม่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นด้วยกับสมรรถนะจากหน่วยงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาต่างๆ โดยเสนอแนะตัวชี้วัดเพื่อให้สอดคล้องและสามารถวัดพฤติกรรมได้เพื่อนำสู่การยืนยันสมรรถนะและตัวชี้วัดในรอบที่สองและรอบที่สาม แสดงผลสมรรถนะทั้งหมดดังตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 ผลการศึกษาที่ได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลผ่านเทคนิคเดลฟาย

สมรรถนะ	หน่วยงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา							ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ ด้วยเทคนิคเดลฟาย
	AUN-QA (ASEAN)	QAA (England) (2019)	CCEP (Canada) (Buchanan and Ontario, 2014)	ONESQA (Thailand) (2019b)	MQA* (Malaysia)	Ban-PT* (Indonesia)	CHED* (Philippines)	
ด้านความรู้								
1. ความรู้เกี่ยวกับบริบทของสถานศึกษา	✓			✓	✓	✓	✓	คงไว้
2. ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา	✓			✓	✓	✓	✓	คงไว้
3. ความรู้เรื่องการออกแบบหลักสูตรและบริหารจัดการการศึกษา	✓			✓	✓	✓	✓	คงไว้ ปรับใหม่เป็นการออกแบบหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา
4. ความรู้เรื่องแนวโน้มและทิศทางการศึกษา	✓		✓	✓	✓	✓		คงไว้ แก้ไขชื่อใหม่เป็นการรู้ทิศทางการศึกษาอาชีวศึกษาในปัจจุบัน
5. การบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา								เพิ่มสมรรถนะแยกออกจากความรู้เรื่องการออกแบบหลักสูตร
6. การรู้แนวโน้มและทิศทางของตลาดแรงงานในอนาคต								เพิ่มสมรรถนะแยกออกความรู้เรื่องแนวโน้มและทิศทางการศึกษา
ด้านทักษะ								
1. ทักษะการทำงานเป็นทีม	✓	✓		✓	✓	✓	✓	คงไว้
2. ทักษะการวางแผนเชิงกลยุทธ์	✓							ตัดออก
3. ทักษะการเขียนรายงานการประเมิน	✓	✓	✓	✓	✓	✓		คงไว้
4. ทักษะการจัดการความขัดแย้ง	✓							ตัดออก
5. ทักษะการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	✓					✓		ตัดออก
6. ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเบื้องต้น				✓			✓	คงไว้ แต่ปรับใหม่เป็นทักษะดิจิทัลสำหรับการประเมิน
7. ทักษะการเก็บรวบรวมข้อมูล	✓	✓	✓			✓		คงไว้
8. ทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคล	✓	✓	✓		✓	✓	✓	คงไว้ แต่ปรับใหม่เป็นทักษะการสื่อสารเพื่อการประเมิน
9. ทักษะการวิเคราะห์ตีความ และประเมินผล	✓			✓	✓	✓	✓	คงไว้
10. ทักษะการสะท้อนความหลากหลาย	✓							ตัดออก
11. ทักษะการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า	✓	✓	✓					คงไว้
ด้านคุณลักษณะ								
1. การมีคุณธรรมและจริยธรรมด้านการประเมิน	✓			✓	✓			คงไว้ แก้ไขชื่อใหม่เป็นคุณธรรมจริยธรรมด้านการประเมิน
2. การเป็นมืออาชีพและเชี่ยวชาญในด้านการประเมิน	✓	✓	✓		✓	✓	✓	คงไว้ แก้ไขชื่อใหม่เป็นความเป็นมืออาชีพในการประเมิน
3. การเป็นผู้กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน	✓	✓	✓					ตัดออก

หมายเหตุ : * Proceedings of the 2016 ASEAN Young Quality Assurance Officers Network Forum 16 November 2016, Bangkok, Thailand

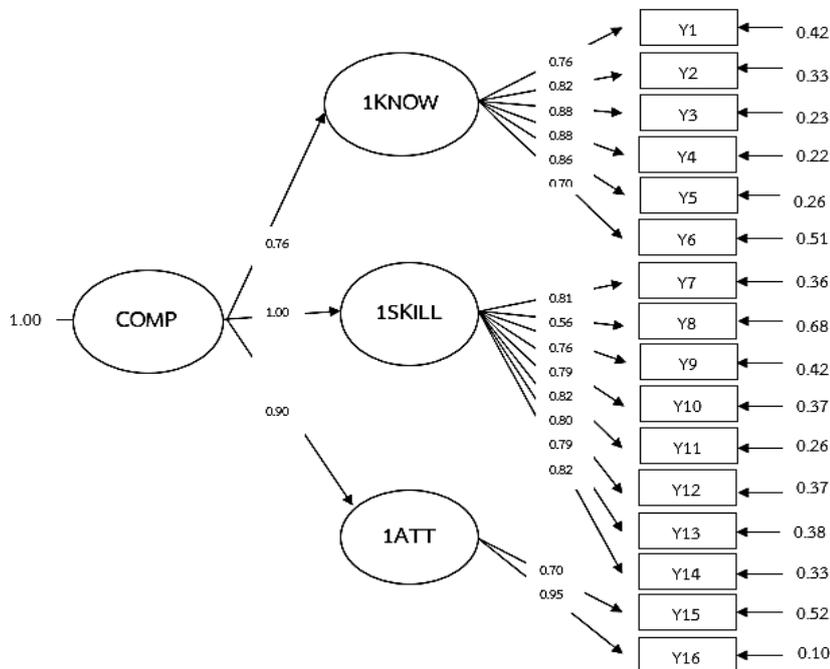
สำหรับผลการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยเทคนิคเดลฟายรอบที่สองและสาม กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่ามีสมรรถนะควรมีระดับมากขึ้นไป คือ คะแนน 3.5 ขึ้นไป มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range: IQR) ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 1.50 โดยจากการวิจัย ข้อยกเว้น คือ สามารถกำหนดสมรรถนะได้ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ การคัดเลือกสมรรถนะย่อยและตัวชี้วัดนั้น มี 16 สมรรถนะย่อย ซึ่งผลการพิจารณาความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจากข้อความของแบบสอบถามรอบที่สามมีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 – 4.49 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มีค่าต่ำกว่าหรือเท่ากับ 1.50 แสดงว่า ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ มีความสอดคล้องกันว่าข้อความนั้นเหมาะสมเป็นสมรรถนะที่สนับสนุนต่อประสิทธิภาพในการทำงานระดับมาก และในกรณีที่ข้อความของแบบสอบถามรอบที่สามของผู้เชี่ยวชาญมีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.50 – 5.00 และหากค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มีค่าต่ำกว่าหรือเท่ากับ 1.50 แสดงว่า ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกันว่าข้อความนั้นเป็นสมรรถนะที่สนับสนุนต่อประสิทธิภาพในการทำงานระดับมากที่สุด ทั้งนี้ ผลการคัดเลือกสมรรถนะย่อยและตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์พิจารณาทั้งหมด ไม่มีสมรรถนะย่อยและตัวชี้วัดใดที่ถูกตัดทิ้ง โดยสมรรถนะที่พัฒนาขึ้นเป็นสมรรถนะที่มุ่งยกระดับขีดความสามารถของผู้ประเมินด้านการอาชีวศึกษาเป็นสำคัญในการสะท้อนผลการจัดการศึกษาและประเมินคุณภาพภายนอก สร้างความน่าเชื่อถือ เป็นที่ยอมรับให้กับผู้รับการประเมินมากขึ้น โดยมีรายละเอียดสมรรถนะแยกเป็นรายด้าน รายละเอียดดังนี้ 2.1 สมรรถนะด้านความรู้ สามารถกำหนดสมรรถนะย่อยได้ 6 สมรรถนะย่อย ได้แก่ (1) การรู้เรื่องบริบทของสถานศึกษาอาชีวศึกษา (2) การรู้เรื่องการประกันคุณภาพด้านการอาชีวศึกษา (3) การออกแบบหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา (4) การบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา (5) การรู้ทิศทางการศึกษาอาชีวศึกษาในปัจจุบัน และ (6) การรู้แนวโน้มและทิศทางของตลาดแรงงานในอนาคต 2.2 สมรรถนะด้านทักษะ สามารถกำหนดสมรรถนะย่อยได้ 8 สมรรถนะย่อย ได้แก่ (1) ทักษะการทำงานเป็นทีม (2) ความสามารถทางดิจิทัลเพื่อการประเมิน (3) ทักษะการสื่อสารเพื่อการประเมิน (4) ทักษะการเก็บรวบรวมข้อมูล (5) ทักษะการวิเคราะห์ตีความ และประเมินผล (6) ทักษะการเขียนรายงานการประเมิน (7) ทักษะการให้ข้อเสนอแนะ และ (8) ทักษะการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และ 2.3 สมรรถนะด้านคุณลักษณะ สามารถกำหนดสมรรถนะย่อยได้ 2 สมรรถนะ ได้แก่ (1) คุณธรรมจริยธรรมด้านการประเมิน และ (2) ความเป็นมืออาชีพในการประเมิน

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) จากผู้ประเมินภายนอก เป็นการสอบถามข้อมูลกลุ่มตัวอย่างผู้ประเมินภายนอกด้านการอาชีวศึกษา โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมด จำนวน 272 คน พบว่า เป็นผู้ประเมินภายนอกเพศชาย ร้อยละ 48.53 และส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 56-65 ปี ร้อยละ 34.19 โดยมีการศึกษาในระดับปริญญาโท ร้อยละ 59.19 และปริญญาเอก ร้อยละ 36.40 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์การประเมินไม่เกิน 5 ปี

2.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับแรก ของโมเดลสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกด้านการอาชีวศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่สนับสนุนต่อประสิทธิภาพการประเมิน ด้วยการนำองค์ประกอบย่อย 3 สมรรถนะ คือ สมรรถนะด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ ซึ่งแบ่งเป็น 16 ตัวชี้วัดสมรรถนะมาวิเคราะห์เพื่อแสดงความตรงเชิงโครงสร้างอันดับแรก (First Order) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ พบว่า ค่า χ^2 มีค่าเท่ากับ 92.62 ค่า p เท่ากับ 0.220 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.96 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้ค่าแล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.93 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.021 และค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR) มีค่าเท่ากับ 0.006 แสดงว่าโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้อง ซึ่งแต่ละสมรรถนะมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นในการวัด ระหว่าง 0.32 ถึง 0.85

และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าโมเดลสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกด้านการอาชีวศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่สนับสนุนต่อประสิทธิภาพการประเมิน จากทั้ง 3 องค์ประกอบ สามารถวัดได้จากสมรรถนะย่อยทั้งหมด 16 ตัวชี้วัด

2.2 การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Second Order CFA) ของโมเดลสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกด้านการอาชีวศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่สนับสนุนต่อประสิทธิภาพการประเมิน ด้วยการนำองค์ประกอบย่อย 3 องค์ประกอบ คือ สมรรถนะด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ ประกอบด้วย 16 ตัวชี้วัด มาวิเคราะห์เพื่อแสดงความตรงเชิงโครงสร้างอันดับแรกด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ พบว่า ค่า χ^2 มีค่าเท่ากับ 88.50 ค่า p เท่ากับ 0.266 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.96 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้ค่าแล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.93 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.018 และค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR) มีค่าเท่ากับ 0.009 แสดงว่าโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้อง ซึ่งแต่ละสมรรถนะมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นในการวัดระหว่าง 0.32 ถึง 0.90 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าโมเดลสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกด้านการอาชีวศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่สนับสนุนต่อประสิทธิภาพการประเมิน จากทั้ง 3 ด้าน สามารถวัดได้จากสมรรถนะย่อยทั้งหมด 16 ตัวชี้วัด เมื่อพิจารณาน้ำหนักความสำคัญขององค์ประกอบในโมเดลสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกด้านการอาชีวศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่สนับสนุนต่อประสิทธิภาพการประเมิน พบว่า ด้านทักษะ มีน้ำหนักความสำคัญต่อสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกด้านการอาชีวศึกษาในศตวรรษที่ 21 มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านคุณลักษณะ และด้านความรู้ ตามลำดับ

Chi-Square = 88.50, df = 81, P-value = 0.26625, RMSEA = 0.018

ภาพที่ 1 โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกด้านการอาชีวศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่สนับสนุนต่อประสิทธิภาพการประเมิน

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อกำหนดสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกด้านการอาชีวศึกษาในศตวรรษที่ 21 จากข้อค้นพบที่ได้สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสมรรถนะและตัวชี้วัดสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกด้านการอาชีวศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่สนับสนุนต่อประสิทธิภาพการประเมิน พบว่า สมรรถนะด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของผู้ประเมินภายนอกที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยเทคนิคเดลฟาย มีด้านและองค์ประกอบที่เหมาะสมต่อลักษณะงานประเมินคุณภาพภายนอกด้านการอาชีวศึกษา ดังจะเห็นได้จากมีความครอบคลุมทุกมิติของพฤติกรรมบุคคล ในที่นี้ คือ การแบ่งเป็นสมรรถนะ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัย Donsanthia (2017) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกด้านการอาชีวศึกษา การวิจัย พบว่า ตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกด้านการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 3 ด้านหลักดังกล่าว ซึ่งมีความใกล้เคียงและคล้ายคลึงกับผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แม้ว่าจะมีความแตกต่างกันออกไปตามบริบทของสถานศึกษา และตัวชี้วัดที่แตกต่างไปตามรูปแบบการประเมิน แต่สมรรถนะหลักดังกล่าวยังต้องคงไว้และเหมาะสมสำหรับการพัฒนาผู้ประเมินภายนอก นอกจากนี้ ผลการศึกษายังมีความเชื่อมโยงกับงานวิจัยของ Nurtanto, Fawaid, and Sofyan (2020) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาแบบสมรรถนะการประเมินมืออาชีพในด้านการอาชีวศึกษา มุ่งเน้นไปที่การศึกษาแผนการประเมินระบบผลิตปรับแต่งเครื่องยนต์ที่มุ่งให้ความสำคัญกับพฤติกรรมผู้ประเมิน ซึ่งถือเป็นกุญแจสำคัญสู่ความสำเร็จในการดำเนินการทดสอบสมรรถนะ ดังนั้น จึงสามารถกล่าวได้ว่า สมรรถนะทางเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ในการปฏิบัติมีความจำเป็นและสำคัญต่อสถานะของความเป็นผู้ประเมินระดับมืออาชีพ โดยให้เห็นสมรรถนะและตัวชี้วัดของผู้ประเมินภายนอกด้านการอาชีวศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการแสดงให้เห็นระดับสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกผ่านพฤติกรรมเป็นหลัก

2. ผลการพัฒนาสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกด้านการอาชีวศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้วยการวิเคราะห์ Second Order CFA พบว่า จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกด้านการอาชีวศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่สนับสนุนประสิทธิภาพในการประเมิน ด้วยการนำสมรรถนะ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ ซึ่งแบ่งเป็น 16 สมรรถนะย่อย พิจารณาน้ำหนักความสำคัญขององค์ประกอบในโมเดล พบว่า ด้านทักษะ มีน้ำหนักความสำคัญต่อสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกด้านการอาชีวศึกษาในศตวรรษที่ 21 มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านคุณลักษณะ และด้านความรู้ ตามลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านทักษะที่มีค่าน้ำหนักสูงสุด มีสมรรถนะย่อย เช่น ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการวิเคราะห์ ตีความ ประเมินผล ทักษะการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ทักษะการสื่อสารเพื่อการประเมิน เป็นต้น กลุ่มสมรรถนะด้านทักษะเหล่านี้ ต้องอาศัยความชำนาญเฉพาะบุคคล โดยส่วนใหญ่จะกำหนดคุณสมบัติและสมรรถนะใกล้เคียงกัน แตกต่างกันไปตามบริบทของธุรกิจที่ดำเนินการเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Songsaeng (2017) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยประยุกต์ใช้การติดตามและประเมินแบบมุ่งเน้นผลลัพธ์ ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบสมรรถนะหลัก ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย คือ 1) การทำงานเป็นทีม 2) คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในอาชีพ 3) ความมุ่งมั่นเพื่อให้งานสำเร็จ และ 4) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปฏิบัติงาน ซึ่งผลการประเมินคุณภาพรูปแบบด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ และความถูกต้องในการนำรูปแบบการประเมินไปใช้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นด้าน

สมรรถนะด้านทักษะที่ได้รับการวิเคราะห์ว่าความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ และความถูกต้องในการนำรูปแบบการประเมินไปใช้มากที่สุดต่อการพัฒนาผู้ประเมินภายนอก ซึ่งอาจมีความแตกต่างกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาในการยืนยันผลการพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกด้านการอาชีวศึกษาในศตวรรษที่ 21 ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา โดยผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า ผู้ประเมินภายนอกควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสมรรถนะด้านความรู้ก่อน จากนั้น จึงจะเป็นเรื่องของสมรรถนะด้านทักษะได้ แม้ว่าทักษะจะมีน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุดก็ตาม

จากการศึกษาของ Park (2021) ที่ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของทักษะการสื่อสารและสมรรถนะเกี่ยวกับงานที่ปรึกษาในส่วนของผู้บริหารและผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่ไม่แสวงหาผลกำไรในกลุ่มธุรกิจที่ปรึกษา ผลวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ได้แก่ ทักษะการสื่อสาร สมรรถนะเกี่ยวกับงานที่ปรึกษา การสนับสนุนผู้บริหาร และผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่ไม่แสวงหาผลกำไร เมื่อวิเคราะห์ทางสถิติด้วยสหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple regression) ส่งผลกระทบบ้างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการบริหารจัดการผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่ไม่แสวงหาผลกำไรในกลุ่มธุรกิจที่ปรึกษา โดยทักษะการสื่อสารและสมรรถนะเกี่ยวกับงานที่ปรึกษามีค่าตัวทำนายสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในครั้งนี้ ที่ผลการพัฒนาสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกด้านการอาชีวศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่สนับสนุนให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่าสมรรถนะด้านทักษะ มีน้ำหนักความสำคัญต่อสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกด้านการอาชีวศึกษาในศตวรรษที่ 21 มากที่สุด เพราะสามารถนำไปประยุกต์ใช้และพัฒนาสมรรถนะด้านการประเมินได้อย่างน่าสนใจและเป็นรูปธรรมสูงสุด อีกทั้ง หากพิจารณาตามนิยามคำว่าสมรรถนะของ McClelland (1973) ที่กล่าวว่า สมรรถนะเป็นลักษณะเฉพาะและความสามารถของบุคคล โดยความสามารถดังกล่าว จำเป็นต้องนำทักษะและความรู้มาประกอบสู่การปฏิบัติเป็นสำคัญ ไม่ใช่อาศัยเฉพาะความถนัดทางวิชาการและความคุ้นเคยเป็นตัวกำหนดเพื่อแสดงถึงการมีประสิทธิภาพในงานสูงเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า การพิจารณาปัจจัยอื่น ๆ นอกเหนือจากน้ำหนักที่สำคัญต่อตัวชี้วัดก็สามารถสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาผู้ประเมินภายนอกได้มีประสิทธิภาพมากขึ้นได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 สามารถนำสมรรถนะหลักและสมรรถนะย่อยที่ได้จากการศึกษาไปใช้กำหนดเป็นเป้าหมายในการยกระดับประสิทธิภาพการประเมิน ทั้งผู้ประเมินภายนอกเอง และโดยหน่วยงานที่กำกับดูแลสามารถนำไปเป็นแนวทางในการกำหนดตัวชี้วัดที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาผู้ประเมินภายนอกด้านการอาชีวศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

1.2 หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องสามารถนำสมรรถนะที่ได้ไปประยุกต์ใช้เพื่อเชื่อมโยงสู่กระบวนการสนับสนุนการทำงานร่วมกัน รวมถึงใช้ในการพัฒนาคู่มือการปฏิบัติการเพื่อคงไว้ซึ่งสมรรถนะที่ช่วยสนับสนุนประสิทธิภาพในการทำงานในองค์กร

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาวินิจฉัยครั้งต่อไปควรนำการศึกษาเรื่องสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกที่สนับสนุนการประเมินในระดับการศึกษาอื่นของประเทศไทย เช่น การศึกษาปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับอุดมศึกษา เป็นต้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกด้านการประเมินทุกระดับการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- Ahmadpoor, S., Jamshid, S., and Samani, E. (2018). The Impact of Environmental Design on Employee Performance at PNPI Group. *Global Business and Organizational Excellence*, 37(2), 41-48.
- AYQON. (2016). *Proceedings of the 2016 ASEAN Young Quality Assurance Officers Network Forum*. [Online]. Retrieved December 10, 2019, from: http://www.ayqon.org/downloads/ayqon_proceedings2016.pdf
- Ayub, N., and Islam, M. (2018). The Effects of Employee Engagement on Employee Performance in the Hotel Industry in Kelantan. *Global Business and Management Research an International Journal*, 10(3), 828-838.
- Bangkok Business News. (2018). *Ministerial Regulations for Educational Quality Assurance B.E. 2561*. [Online]. Retrieved November 2, 2019, from: <https://www.bangkokbiznews.com/politics/793784> (in Thai)
- Baroun, A. E. (2021) Meritocracy, Personality Traits and Recruitment: Some Insights from the Qatari Enterprising Community. *Journal of Enterprising Communities: People and Places in the Global Economy*, 16(3), 494-514.
- Buchanan, H., and Ontario, K. (2014). Evaluator Competencies: The Canadian Experience. *The Canadian Journal of Program Evaluation*, 28(3), 29-47.
- Donsanthia, P. (2017). *Development of Vocational External Quality Competency Indicators and Evaluation Criteria for Assessors*. Thesis of the Degree of Master of Research and Development on Human Potential Program. Bangkok: Srinakharinwirot University. (in Thai)
- Karatepe, O. M. (2013). High-Performance Work Practices and Hotel Employee Performance: The Mediation of Work Engagement. *International Journal of Hospitality Management*, 32, 132-140.
- McClelland, D. C. (1973). Testing for Competence Rather Than for Intelligence. *American Psychologist*, 28(1), 1-14.
- Nurtanto, M., Fawaid, M., and Sofyan, H. (2020). Problem Based Learning (PBL) in Industry 4.0: Improving Learning Quality through Character-Based Literacy Learning and Life Career Skill (LL-LCS). *International Journal of Physics: Conference Series*, 1573(1), 012006. [Online]. Retrieved December 10, 2019, from: <https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1742-6596/1573/1/012006/pdf>
- Office of Nation Education Standards and Quality Assessment (Public Organization). (2019a). *Vocational Assessor Manual (Edit May 2019)*. [Online]. Retrieved January 23, 2021, from: <http://www.onesqa.or.th/th/download/1164/> (in Thai)

- Office of Nation Education Standards and Quality Assessment (Public Organization). (2019b). *Report of a Research Project to Develop a Model and Method for Developing the Competency of External Assessors*. [Online]. Retrieved October 15, 2019, from: <http://www.onesqa.or.th/th/contentlist-view/1212/2805/> (in Thai)
- Office of the Commission 3, Secretariat of the Senate (2016). *Plan for Urgent Reform of Resolving Problems Related to Internal Quality Assurance and External Quality Assessment*. [Online]. Retrieved October 15, 2019, from: http://www.navedu.navy.mi.th/qedu/manual61/004_sta_report14mar59.pdf (in Thai)
- Pahos, N., and Galanaki, E. (2019). Staffing Practices and Employee Performance: The Role of Age. *Evidence-Based HRM*, 7(1), 93-112.
- Park, G. (2021). Evaluating the Service Operating Efficiency and Its Determinants in Global Consulting Firms: A Meta frontier Analysis. *Sustainability*, 13(18), 1-18.
- Payne, J. W. (1994). Thinking Aloud: Insights into Information Processing. *Psychological Science*, 5(5), 241-248.
- Songsaeng, N. (2017). *The Factor Analysis of Competencies of External Assessors in Basic Education Level Need to Conduct for External Quality Assessment in the Fourth Round (B.E. 2016-2020) of the Office for National Education Standards and Quality Assessment (Public Organization)*. Thesis of the Degree of Doctor of Philosophy of Research and Development on Human Potential Program. Bangkok: Srinakharinwirot University. (in Thai)
- Stufflebeam, D. L. (1973). *Evaluation as Enlightenment for Decision-Making*. In Worthen, B. R. and Sanders, R. J. (Eds). *Educational Evaluation: Theory and Practices*. (pp. 41-73). Worthington, OH: Charles A Jones Publishing Company.
- Sujiva, S., Na-Songhkla, J., and Panjamawat, T. (2018). Research to Develop Models and Methods for Developing External Evaluators Competencies. *Journal of Research Methodology*, 31(3), 257-279. (in Thai)
- The Quality Assurance Agency for Higher Education (QAA). (2019). *External Expertise*. [Online]. Retrieved January 10, 2019, from: <https://www.qaa.ac.uk/en/quality-code/advice-and-guidance/external-expertise>.